

MAAELU EDENDAMISE SIHTASUTUS

2022. aasta tegevuse eesmärgid (tegevuskava)

Maaelu Edendamise Sihtasutuse (MES) eesmärk on toetada ja elavdada Eesti maapiirkonna ettevõtlust, luua paremaid võimalusi kapitalile ligipääsuks ning tõsta maaettevõtluse konkurentsivõimet.

Eesmärgi täitmiseks parandab sihtasutus ettevõtjate võimalusi ligipääsuks finantsvahenditele, nõustab ettevõtjaid, toetab kutseõpet, kujundab maaelu mainet ja seeläbi parandab ettevõtluskeskkonda ning loob soodsamaid elutingimusi maal.

Sihtasutuse tegevused eesmärgi saavutamiseks on järgmised:

1. Käendamine
2. Laenamine
3. Sihtfondide haldamine
4. Maaettevõtlusfondi käivitamine
5. Nõustamine
6. Tunnustamine ja toetamine
7. Tegevused Maaeluministeeriumi poolt antud ülesannete täitmiseks.

1. Käendamine

Sihtasutuse tegevus on käendada finantseerijate laene maaettevõtjatele ja mittetulundusühingutele. Eesmärk on käendustegevuse abil parandada väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate ning mittetulundussektori võimalusi finantsvahendite kaasamisel. Käendusi antakse krediidi ja finantseerimisasutustele, hoiu-laenuühistutele ning ettevõtjate rahastamiseks emiteeritud võlakirjade ostjatele.

Käendusi on kolme tüüpi: Covid-19-, proportsionaalne- ja fikseeritud käendus. Proportsionaalne käendus tugineb põhimõtetele, mis on kajastatud Euroopa Komisjoni garantiiteatises. Fikseeritud käendus on turupõhine ja käenduse hind kujuneb krediidiasutuse poolt ettevõttele antud reitingust ja ettevõtte tagatistest laenule või käenduslepingule.

Käendusportfelli keskmiseks suuruseks on planeeritud **116,25 miljonit** eurot ja maksimaalseks suuruseks **120 miljonit** eurot. Käendusportfelli kasvaks 2022. aastal on planeeritud 10 miljonit eurot ning uute käenduste mahuks prognoositakse **25 miljonit eurot**. Käendusportfelli keskmiseks tulususeks on planeeritud **3,55%**. Käendustasusid on planeeritud saada **4,122 miljonit** eurot ehk 52% põhitegevuse tuludest.

2. Laenamine

Laenamine on olnud sihtasutuse tegevuseks alates asutamisest ja see on üks sihtasutuse põhitegevustest, mis parandab väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate ning mittetulundussektori võimalusi finantsvahendite kaasamisel.

Sihtasutuse laenuportfelli keskmiseks suuruseks 2022. aastal koos sihtfondide laenudega on planeeritud **192,8 miljonit** eurot ja eelarveaasta maksimaalseks laenuportfelli suuruseks **205,5 miljonit** eurot. Uusi laene ja sõlmida uusi põllumaa kapitalilepinguid on 2022. aastal plaanis summas kuni **30 miljonit** eurot. Sihtasutuse omakapitalist kuni **18 miljonit** eurot ja sihtfondide vahenditest kuni **12 miljonit** eurot.

Tulu sihtotstarbelistelt laenudelt on 2022. aastal planeeritud saada **1,876 miljonit** eurot ehk 23% tuludest. Laenude intressitulu arvutamise aluseks on 2022. aasta keskmine laenuportfell, mis on jaotatud viie erineva tootlusega laenuportfelliks. Kogu laenuportfelli keskmiseks tootluseks on planeeritud **2,78%**. Ettevõtluslaenude, hoiulaenuühistute ja mittetulundussektori laenude ning põllumaa kapitalirendi lepingute portfelli keskmiseks intressiks on planeeritud 3,36%. Krediidiasutuste vahendusel antud laenude portfelli keskmiseks intressiks on planeeritud 0,5% ning eluasemelaenude portfelli keskmiseks intressiks 2%.

Sihtasutus väljastab omakapitalist laene krediidi- ja finantseerimisasutustele, otselaene ettevõtetele põllumajandusmaa ostuks, laene hoiu-laenuühistutele ja mittetulundussektorile ning teeb põllumaa kapitalirendi (*sale and lease back*) tehinguid.

Krediidi- ja finantseerimisasutuste vahendusel laenamine on pigem suunatud väiksematele krediidi- ja finantseerimisasutustele, kellel võib olla probleeme kaasata oma ettevõtluslaenude tarbeks vahendeid rahvusvahelistelt finantsturgudelt, kuna pakutavad mahud on liiga suured või ei oma nad kõrgeid rahvusvahelisi reitinguid. Aasta keskmiseks laenuportfelli suuruseks on planeeritud 13,6 miljonit eurot ning aasta lõpuks plaanitakse laenuportfelli tõusu 15 miljoni euroni. Uusi laene on planeeritud anda **3,5 miljonit** eurot. Laenuintress pankadele kujuneb vastavalt Euroopa Keskpanga refinantseerimismäärale, millele sihtasutus lisab vähemalt 0,5%.

Hoiu-laenuühistutele ja mittetulundussektori laenuportfelli keskmiseks suuruseks on planeeritud 1,5 miljonit eurot ning aasta lõpuks laenuportfelli tõusu ei prognoosita. Hoiu-laenuühistutele ja mittetulundussektorile on sihtasutus planeerinud 2022. aastal välja anda uusi laene 100 000 eurot.

Otselaene ettevõtetele annab sihtasutus põllumajandustootjatele põllumajandusmaa ostuks. Uusi otselaene on planeeritud anda summas **6,0 miljonit** eurot. 2022. aasta lõpuks plaanitakse laenuportfelli tõusu 46,0 miljoni euroni.

Põllumaa kapitalirent, *sale-and-leaseback* tehingud

Sihtasutus planeerib 2022. aastal jätkata põllumaa kapitalirent (*sale- and leaseback*) pakkumist väikese ja keskmise suurusega ettevõtjatele. Kapitalirendi portfelli keskmiseks suuruseks on planeeritud **8 miljonit** eurot, aasta lõpuks planeeritakse portfelli tõusu 11 miljoni euroni. Meede võimaldab kriisi olukorras põllumajandustootjate käibevahendite puuduse leevendamiseks või investeeringuteks vajalike vahendite mobiliseerimiseks soovi korral oma maa sihtasutusele müüa, sihtasutuselt selle taas rendilepinguga kasutusse võtta ning teatud aja jooksul maa tagasi osta.

Eluasemelaen kaaslaenamisel krediidasutustega (pilotprojekt)

Kooslaenamine krediidasutusega võimaldab keskmise krediivõimega inimestel soetada, rekonstrueerida või renoveerida eluaset või talumajapidamist suuremas mahus kui võimaldaks laen ilma sihtasutuse kaasfinantseerimiseta. Laenuportfelli keskmiseks suuruseks on planeeritud **1,75 miljonit** eurot ning aasta lõpuks plaanitakse laenuportfelli tõusu 2,5 miljoni euroni. Kuna sihtgrupp ja sihtotstarvet on meetme algses versioonis väljapakutust oluliselt piiratud, plaanitakse viie miljoni suuruse portfelli saavutamist 2023. aasta lõpuks.

3. Sihtfondide haldamine

3.1 Sihtfondid Euroopa Liidu vahenditest

Sihtasutus valitseb finantskorraldusvahendeid sihtasutuse põhikirja punktis 2.2.2 sätestatu alusel oma varast lahus, ega seo finantskorraldusvahendi rakendamist oma vara arvel tehtava tehinguga ja vastupidi. Erinevate laenufondide haldamine võimaldab suurendada ning aktiveerida sihtasutuse laenutegevust, vabastades samaaegselt sihtasutuse omakapitali laenudest. Sihtfondide haldamise eest saab sihtasutus teenustasu vastavalt Maaeluministeriumiga sõlmitud lepingule. Sihtfondide valitsemistasusid on planeeritud saada kõigilt hallatavatelt sihtfondidelt kokku 700 tuhat eurot ehk 9% põhitegevuse tuludest.

3.1.1 Kalanduse ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi (EMKF) sihtfondid

Sihtasutus haldab Maaeluministeriumiga 10.12.2012 sõlmitud rahastamislepingu nr 381 alusel vesiviljelusega tegelevate ettevõtete laenu sihtfondi (edaspidi Kalanduse sihtfond). Kalanduse sihtfondi laekunud finantskorraldusvahendid on välja laenatud. Fondi laekuvad laenuintressid ning põhiosa tagasimaksud kantakse 2016. aastal moodustatud käibevahendite fondi ja antakse välja uute laenudena.

Sihtasutus haldab Maaeluministeriumiga 17.01.2017 sõlmitud halduslepingu nr 16 alusel EMKF rahastamisvahendi sihtfonde. Uusi laene on planeeritud välja anda kuni 3 miljoni euro ulatuses. Laenuportfelli suuruseks on aasta lõpuks planeeritud laenuportfelli tõusu **11,5 miljoni** euroni.

3.1.2 Maaelu Arengukava (MAK) rahastamisvahendi Sihtfond

Sihtasutus haldab alates 2016. aasta esimesest poolaastast MAKi rahastamisvahendi sihtfondi. Laenuportfelli keskmiseks suuruseks on planeeritud **46,5 miljonit** eurot ning aasta lõpuks plaanitakse laenuportfelli tõusu 51,0 miljoni euroni. Uusi laene on planeeritud anda **9,0 miljonit** eurot. Uute laenude katteallikaks on sihtfondi vabade jääkide väljalaenamamine ning põhisummade tagasimaksud.

3.1.3 Covid-19 kriisimeetmete laenud

Sihtasutus ja Maaeluministerium sõlmisid 15.05.2020 Rahastamislepingu nr 121. Lepinguga täidab sihtasutus haldusülesannet Covid-19 põhjustatud koroonaviiruse levikuga seotud kriisi leevendamiseks laenude andmises, laenukäenduse käendusreservi moodustamises ja käendustasude alandamises. Laenuportfelli keskmiseks suuruseks on planeeritud **68,5 miljonit** eurot ning aasta lõpuks prognoositakse laenuportfelli langust 67,0 miljoni euroni. Uusi Covid-19 kriisilaene 2022. aastal ei anta. Laenuportfelli tagasimaksud tagastatakse riigile.

4. Maaettevõtlusfondi käivitamine

Sihtasutus korraldas 2020. aastal rahvusvahelise hanke investeerimisfondi fondijuhi leidmiseks. Leping hanke võitnud fondihalduriga sõlmiti juunis 2020, investeerimisfond ei ole käivitunud, kuna ei ole leitud kaasinvestorit. Fondihalduri tegevusplaani kohaselt viiakse fondi käivitamine kahele rahastusvoorule. Esimese vooru on mahuks on 12-15 miljonit eurot ja see käivitatakse 2022. aasta keskpaigas. Teine voor käivitatakse 2022. aasta teises pooles ja fondi mahtu suurendatakse 40-50 miljoni euroni.

Investeerimisfondi peamine eesmärk on hõlbustada Eesti Vabariigi primaar-, metsandus- ja kalandussektori ning toiduainete ümbertöötlemisega tegelevate väike- ja keskmise suurusega ettevõtetele paremat juurdepääsu omakapitali, omakapitali laadsele kapitalile ja võlainstrumentidele ning edendada kapitaliturgu. Investeerimisfondi rakendamine peaks aitama tõsta ja tugevdada väike- ja keskmise suurusega ettevõtete arengu- ja laienemisvõimalusi ning rahvusvahelist konkurentsivõimet.

5. Nõuandeteenuse osutamine

Vastavalt 1. juulil 2015 Maaeluministeriumiga sõlmitud käsunduslepingule nr 180, osutab MES põllumajandusega tegelevale füüsilisele või eraõiguslikule juriidilisele isikule riigipoolse toetusega nõustamisteenust käsunduslepinguga hõlmatud valdkondades. Nõuandeteenistuse 2022. aasta tuludeks on planeeritud **1 033 000 eurot**. Peamise osa tuludest moodustavad toetatavad nõustamisteenused. Lisaks osaleb nõuandeteenistus partnerina konsortsiumis, mis viib ellu teadmussiirde pikaajalist programmi aastatel 2021-2023. Erinevad teadmussiirde tegevused (infopäevad, koolitused jms) moodustavad ligikaudu 8% plaanitud tuludest.

6. Tunnustamine ja toetamine

Maaelu Edendamise Sihtasutusel on 2022. aastal tunnustamise ja toetamisega seotud tegevusteks planeeritud 50 000 eurot. Maaelu toetavate projektide rahastamiseks (aunimetus parim maamajanduseriala õpetaja/õppejõud ja õpilane, aunimetus parim piima- ja lihavedelisekarjakasvataja, parim taimekasvataja, maaelu maine konkursid jms) on planeeritud 30 tuhat eurot. Koostööks ettevõtjatega, ülikoolidega, mittetulundusühingutega, teadusasutustega ja maamajanduskoolidega on planeeritud 20 tuhat eurot.

7. MESi tegevus riigi poolt antavate ülesannete täitjana

MES vahendab vajadusel riigieelarve vahendeid regionaalsetel ja maaelu edendamisel eesmärkidel ning osaleb riigi korraldatavatel hangetel. Sihtasutuse tegevus riigi ülesannete täitmisel aitab kaasa majanduse arengule ja sõltub sellest, millist tegevust peab oluliseks asutajaõiguste teostaja ja nõukogu. Tegevuskava toetab sihtasutuse põhikirjas püstitatud eesmärkide saavutamist.